

Zelf geld scheppen – LETS

Theo Ruyter, verslag

Organisatie: Sjaak Adriaanse (LETS Roosendaal) en Miranda van Kuik (LETS Utrecht)
Deelnemers: 2 vrouwen en 7 mannen, variërend van een medewerker van de Rabobank tot een loopbaanadviseur, tussen 20 en 60 jaar oud

Moderator Adriaanse maakt om te beginnen duidelijk dat het gaat om een doe-het en voel-het workshop. Vandaar dat hij niet ingaat op de tekst voor deze workshop in de reader en volstaat met een korte inleiding, waarin hij uitlegt wat we gaan doen.

Via een winkel als ontmoetingsplaats onderling handel drijven zonder daarbij euro's te gebruiken, is de opzet. Instrumenten zijn een rijtje schoolbankjes, goederen (met name boeken) die door deelnemers ter verkoop worden aangeboden, certificaten (ook wel 'bonnen' genoemd) waarmee deelnemers diensten kunnen aanbieden, duimgrote papiertjes van 2 tivo per stuk en een vel papier voor de winkelhouder dat 'tegoedadministratie' heet.

Het is allemaal niet meteen duidelijk. Daarom legt Adriaanse, met hulp van Van Kuik, eerst een aantal zaken verder uit. Hoofdzaak is dat we het feitelijk monopolie van banken op het terrein van de geldschepping aan de kaak stellen en laten zien dat iedereen de mogelijkheid heeft geld te scheppen.

- Tivo's zijn de voor deze gelegenheid gekozen rekeneenheid;
- de papiertjes van 2 tivo zijn wisselgeld;
- iedereen die een certificaat met een dienst of goed ter waarde van tenminste vier tivo in de winkel aanbiedt krijgt vier tivo van de winkel als krediet, met een maximum van 5 certificaten (=20 tivo);
- de kleine kredieten zijn bedoeld om de handel op gang te brengen;
- als extraatje van de organisatoren worden in de winkel waardecheques ter waarde van een uur arbeid (=12 tivo) aangeboden, uitgegeven door LETSland en overal in het land bij LETS-kringen te 'verzilveren'.

Vervolgens stelt Van Kuik voor maar te beginnen. Iedereen kan, al doende, vragen blijven stellen. De deelnemers deponeren gezamenlijk 22 certificaten in de winkel. Het model dat ze daarbij gebruiken draagt de volgende tekst:

Certificaat

Deelnemer nr. ----- van de workshop Zelf Geld Scheppen belooft tegen overhandiging van dit biljet het volgende te leveren of uit te voeren:

Eenheid van levering:

... stuks/ ...keer/ ... gram/ ...uur/ ... kilo/ ... minuten/ anders nl.

Eventuele beperkingen:

Schatting van eventuele bijbetaling in euro:

Prijs/winkelwaarde* van dit biljet: tivo#

Handtekening:

****alleen met stempel
1 uur dienstverlening komt overeen met 12 tivo***

Een van de vragen die tijdens de transacties worden gesteld is: kun je via deze winkel ook een dienst of goed vragen? Deelnemer Robin Upton komt met de oplossing dat je in bovenstaand certificaat zowel de eenheid van levering als de prijs/winkelwaarde kunt invullen met een min-teken ervoor!

Na ongeveer een half uur worden de bezigheden van de deelnemers stopgezet en de resultaten geïnventariseerd.

Er zijn 22 certificaten afgegeven, waarmee een totaal krediet van 88 tivo gemoeid was. Twee van de certificaten zijn verkocht.

Enkele van de aangeboden producten, waaronder een jeugdboek ter waarde van 12 tivo, zijn de deur uit.

Drie waardecheques van LETSland zijn van de hand gegaan.

In het slotgesprek, na sluiting van de winkel, wordt als verklaring voor de geringe verkoop van certificaten aangevoerd dat de meeste aangeboden diensten van lokale aard zijn (hond uitlaten in Utrecht, tuinklussen in Haarlem).

Adriaanse verklaart nog eens uitdrukkelijk dat dit geldsysteem speciaal voor deze workshop ontworpen is, d.w.z. dat alleen de verkochte goederen en waardecheques na de workshop nog waarde hebben en de rest (papiertjes van 2 tivo, ingevulde certificaten en tegoedadministratie) nu weggegooid kan worden.

De workshop heeft zeker aan het doel ‘duidelijk maken dat iedereen geld kan scheppen’ beantwoord. De beschikbare tijd was nodig om de beoogde oefening goed uit te voeren. Zodoende kwam de context van de oefening, zoals in de reader globaal beschreven, in de workshop zelf nauwelijks aan bod.